

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

30 september 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de waarde van een diploma van de Open Universiteit	1
Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mentoruren	2
Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz aan de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de samenwerking voor een sluitende controle op de leerplicht en het schoolverzuim in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest	3
Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de individuele toezegging voor werknemers die overstappen van de privésector naar het onderwijs	6
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van de proeftuinen in het onderwijs	
Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van de proeftuinen	7
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ontbreken van een studierichting Sport op bso-niveau	9
Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de ondersteuning aan drugspreventieprojecten	10
Vraag om uitleg van mevrouw Dominique Guns aan de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gesubsidieerde leeftijd en het aanbod in het deeltijds kunstonderwijs richting Muziek	12
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere aan de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafdheid	
Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over mogelijke beleidsmaatregelen ten voordele van kinderen met een leervoorsprong	13

Waarnemend voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de waarde van een diploma van de Open Universiteit

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enige tijd geleden lasen we een persbericht waarin vragen werden gesteld over de diploma's die door de Open Universiteit Vlaanderen worden uitgereikt. Ongeveer 2000 studenten studeren aan een van de zes punten van de Open Universiteit.

Blijkbaar is er een probleem met de opleiding Psychologie. De uitgereikte diploma's beantwoorden niet aan de verwachtingen: de mensen rekenen op een masterdiploma, maar in de praktijk verwerven ze slechts een bachelordiploma. De oorzaak zou zijn dat men niet over het benodigde cursusmateriaal beschikt en daarvoor te rade moet gaan bij de Nederlandse Open Universiteit. In Nederland wordt de opleiding echter gelijkgesteld met een soort masterdiploma, dat eigenlijk slechts een waardevol bachelordiploma zou zijn.

Mijnheer de minister, we moeten natuurlijk niet alles geloven wat in de krant staat, maar dit bericht baart toch zorgen. Is er rook zonder vuur? Zijn er problemen? Per module betaalt de student ongeveer 220 euro. Mensen engageren zich voor die studies. Via uw woordvoerder hebt u in de pers verklaard dat uw medewerker daarover met uw Nederlandse collega contact zou opnemen. Is dat al gebeurd? Zijn er al resultaten? En wat moeten we van het krantenbericht geloven?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, mevrouw Van Kerrebroeck is bezorgd over de vaststellingen die in de pers aan bod kwamen. Als beleidsverantwoordelijke deel ik die bezorgdheid.

De toepassing van de bachelor-masterhervorming in Europa moet er op een bepaald moment toe leiden dat we jonge en niet zo jonge mensen kunnen zeggen dat de erkenning van een masterdiploma in één land op niet al te veel hinderpalen mag stoten om in een ander land als een masterdiploma te worden erkend. Dat mag zeker

niet zo zijn als het gaat over Nederland en Vlaanderen, die een gemeenschappelijk accreditatiestelsel hebben uitgewerkt. Het onbegrip bij de publieke opinie over het feit dat de Open Universiteit Nederland een diploma uitreikt dat een master in psychologie is, maar in Vlaanderen niet als zodanig wordt erkend, is eerlijk gezegd terecht. Het is geen eenvoudig probleem, maar zeker geen zaak die we graag lang willen laten bestaan. Zeker in het Bolognatijdperk is dat zo.

Ik heb inderdaad gezegd dat ik daarover met mijn Nederlandse collega zou overleggen. Het overleg met mijn Nederlandse collega heeft echter nog niet plaatsgevonden. De voorbereiding op ambtelijk niveau is wel al aan de gang. Het probleem dat u in uw vraag aan de orde stelt, is niet beperkt tot de Open Universiteit Nederland. Ook de diploma's van master in de psychologie die zijn uitgereikt door de Universiteit Maastricht worden meestal niet erkend als gelijkwaardig aan een Vlaams diploma van master in de psychologie. In afwachting van een definitieve regeling heb ik alvast de rector van de Open Universiteit Nederland gevraagd om de Vlaamse studenten aan de Open Universiteit correct en volledig te informeren over het statuut en de waarde van hun diploma, en over de erkenning daarvan in het buitenland – en dan vooral in Vlaanderen en België.

Om het probleem ten gronde op te lossen, zal ik met mijn Nederlandse collega afspreken om een onafhankelijke commissie samen te stellen die een vergelijking maakt van de leerresultaten van de opleidingen in Vlaanderen en in Nederland en die eventuele substantiële verschillen duidelijk in kaart brengt. Zo wil ik ervoor zorgen dat elke student de precieze waarde van zijn of haar diploma kan inschatten en bij de aanvang van de studie al weet of er substantiële verschillen zijn en hoe die weggewerkt moeten worden om een volledige erkenning te kunnen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik ben blij met het correcte antwoord van de minister. Het probleem wordt niet uit de weg gegaan, en het verhaal in de krant blijkt echt te zijn.

Ik wil in dat verband wijzen op de website over de opleiding tot psycholoog. Op die website staat dit: "de moderne opleiding voldoet ruimschoots aan de nationale en internationale standaarden voor het vak." Als men zegt dat de internationale normen worden gehaald, dan moet dat blijken uit de erkende waarde van de

uitgereikte diploma's. Ik hoop dat de minister dat probleem snel de wereld uit helpt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mentoruren

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze vraag belangt het basisonderwijs, maar vooral het secundair onderwijs aan.

Men stelt daar vast dat er mentoruren zijn. U hebt die tijdens de afgelopen jaren toegekend, zij het met mondjesmaat. Ik vind het nog altijd een beetje weinig. Hoe ver staat het met de werking, de toekenning en de uitwerking? Heel wat scholen kennen deze uren soms toe aan mensen die ze gebruiken of moeten gebruiken om aan een volledige opdracht te komen. Men kijkt dus niet altijd even nauw bij de toekenning. Hebben de mensen aan wie die uren worden toegekend daar ervaring mee? Hebben zij daar een vorming voor gehad? Daar zijn geen voorwaarden aan gekoppeld.

Mijnheer de minister, is er al een evaluatie geweest? Wat is het resultaat daarvan? In hoeverre volstaat het aantal toegekende uren?

Bestaat er een onderscheid voor het toekennen van uren voor echte stagebegeleiding van studenten en voor de begeleiding van startende leerkrachten? Dat onderscheid zou moeten worden ingevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik sluit me graag aan bij deze vraag.

Bij de bespreking van het decreet stonden wij nogal kritisch tegenover de mentoruren. We vroegen ons af of die wel zouden volstaan. Ik herinner me ook de bespreking van de Onderwijsspiegel 2007-2008 (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 1613/1). Toen werd expliciet gezegd dat er geen uitspraak werd gedaan over het al dan niet volstaan van de subsidiëring van die mentoruren omdat het onderzoek te vroeg in de cyclus werd gevoerd.

Ik denk dat het nu toch nuttig zou zijn om na te gaan of het systeem effectief werkt. Indien nodig kan dan

worden bijgestuurd. Mijnheer de minister, als blijkt dat het systeem niet voldoet, overweegt u dan een bijsturing bijvoorbeeld door een verhoging van het budget of een stijging van het aantal toegekende uren?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik wil verwijzen naar schriftelijke vraag nummer 323 van de heer Voorhamme van 8 juli 2008. In het antwoord op die vraag leg ik uit dat we het registratiesysteem van de stage-inspanning nog op het punt aan het stellen zijn.

We werken nu met een voorlopige aanpak. We werken met het pakket mentoruren dat vorig jaar in de overeenkomstige periode werd toegekend. De bedoeling is nu snel over te stappen naar een nieuwe benadering zodat we in het schooljaar 2010-2011 kunnen werken op basis van een definitief nieuw en volledig operationeel registratiesysteem.

De middelen voor het mentorschap worden tijdens het schooljaar 2008-2009 slechts voor de tweede keer toegekend op basis van het decreet van 16 april 1996. Een grondige evaluatie van de toekenning en aanwending van deze middelen heeft dan ook nog niet plaatsgevonden. Op dit ogenblik verlenen we veeleer prioriteit aan het uitwerken van een registratiesysteem voor stage, in samenwerking met de expertisenetwerken.

In afwachting van een grondige evaluatie is wel geprobeerd rekening te houden met de kritiek op de telling van de stages door de universiteiten, de hogescholen en de centra voor volwassenenonderwijs in die zin dat nu niet meer de koppen geteld worden, maar het aantal uren dat aan stage besteed is. Wat die registratieproblematiek betreft, verwijs ik verder naar het antwoord op de vraag van de heer Voorhamme.

Wat de middelen betreft, is er door een in cao VIII afgesproken extra input van 5.000.000 euro vanaf het schooljaar 2008-2009 voorzien in de volgende bedragen: 3.510.527 euro voor de ondersteuning van de student of cursist tijdens de stage, 5.027.288,72 euro voor de ondersteuning van de leraar in opleiding, 4.371.847,57 euro voor de aanvangsbegeleiding.

De verdeling van die middelen over de scholen, instellingen en centra van de verschillende onderwijsniveaus die tot een samenwerkingsverband behoren, gebeurt via een specifieke verdeelsleutel, namelijk pro rata: het totale aantal uren dat stage werd gelopen in de desbetreffende onderwijsniveaus; het totale aantal leraren in opleiding in de desbetreffende onderwijsniveaus; het totale aantal lestijden, uren-leraar, lesuren of leraarsuren in de desbetreffende onderwijsniveaus.

De middelen worden samengeteld en moeten samen worden gelegd op het niveau van het samenwerkings-

verband. De samenwerkingsverbanden zijn vrij om de middelen te verdelen over de drie componenten van het mentorschap, maar elke school, instelling of centrum moet wel zorgen voor de ondersteuning van de student of cursist tijdens de stage, de ondersteuning van de leraren in opleiding en de aanvangsbegeleiding van beginnende leraren.

Uw zorg dat de toekenning van mentoruren het best zou gebeuren aan leraren die daar een bepaalde opleiding of vorming voor gevolgd hebben, is vertaald in artikel 6 van het decreet van 16 april 1996 betreffende het mentorschap en de nascholing in Vlaanderen. Daarin is namelijk opgenomen dat de personeelsleden die belast zijn met een opdracht in het kader van mentorschap, een mentor- of equivalente opleiding moeten volgen of gevolgd hebben.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, het zou nuttig zijn te evalueren of dit werkelijk zo gebeurt. De vraag is of de mentoren die voor die uren geplaatst zijn, effectief die opleiding volgen. Ik heb daar de grootste vragen bij. Ik stel immers vast dat dit gewoon niet gebeurt. Het echte mentorschap wordt ook niet altijd in de realiteit omgezet.

Ik ken een school met 1250 leerlingen. Die instelling beschikt over anderhalf mentoruur. Ik weet ook wel dat iets beter is dan niets. U hebt een signaal gegeven dat u het belangrijk vindt. Op zich vind ik het al merkwaardig dat u zegt dat dat belangrijk is. We hebben daar lang op moeten wachten. Eigenlijk gaat het echter om een peulschil. Voor die 1250 leerlingen zijn er ongeveer 150 leerkrachten. Er komen regelmatig stagiairs. Dan is dat echt een peulschil. Het is echt te weinig.

Minister Frank Vandenbroucke: Natuurlijk is het in zekere zin altijd te weinig. In dit geval kan er zeker een bijkomende nuttige inspanning aan worden toegevoegd. U mag echter niet vergeten dat we steeds hebben gezegd dat we de bestaande inspanning van leerkrachten om stagiairs te begeleiden, los van mentoruren, niet willen vervangen door de mentoruren. Mentoruren komen daar bovenop. Ik weet ook wel dat het voor ons gemakkelijk is om dat te zeggen, maar dat dit niet zo gemakkelijk kan worden omgezet in de klaspraktijk. De mentoruren komen echter bij bestaande begeleidingsinspanningen van leerkrachten, die we niet plotseling willen zien verdwijnen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, ik ben oud genoeg om te kunnen zeggen dat we uit een systeem komen van de middelbare oefenscholen waar er een aparte wedde was voor die leerkrachten die zorgden voor de begeleiding van de stagiairs uit de opleidingsinstituten. Ze hadden een hogere wedde dan hun

collega's in de gewone secundaire scholen. In feite was het een selectieambt waar een hogere wedde aan verbonden was.

Dat systeem is afgeschaft. Gedurende een periode is er niets in de plaats gekomen. Nu is dat vervangen door de mentoruren. Er is dus iets, maar naar mijn gevoel is dat nog altijd onvoldoende.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Monica Van Kerrebroeck treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz aan de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de samenwerking voor een sluitende controle op de leerplicht en het schoolverzuim in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, begin juli en de weken en maanden daarvoor hebt u overleg gepleegd met uw evenknie, minister Dupont en, kort daarna, met minister-voorzitter Picqué over de aanpak en coördinatie op het grondgebied van de negentien gemeenten in Brussel om het schoolverzuim aan te pakken. De bijeenkomst van begin juli had blijkbaar tot doel om eerste afspraken te maken over een gezamenlijk beleid tegen inbreuken op de leerplicht. We weten dat dit een algemeen probleem is, dat ook aanwezig is in Vlaanderen. We moeten dat nu echter ook niet dramatiseren.

Zeker in een stad als Brussel krijgt het nog een bijkomende connotatie als we weten dat veel van de jongeren die ofwel niet in een school zijn ingeschreven, ofwel wel zijn ingeschreven maar spijbelen, in de meeste gevallen regelrecht een carrière in de werkloosheid tegemoet gaan. Daar zijn zij niet mee gediend, maar de samenleving, en zeker die in Brussel, ook niet.

Mijnheer de minister, in het voorjaar van 2008 hebt u met minister Dupont kunnen vaststellen dat ongeveer 6000 van alle kinderen uit het hoofdstedelijke gewest in een Nederlandstalige, noch in een Franstalige school waren ingeschreven. Ik heb me laten vertellen dat het aantal ondertussen wat lager ligt. Misschien kunt u daar straks wat dieper op ingaan. Het blijft hoe dan ook een zeer grote groep, zeker in absolute cijfers, van kinderen die in geen enkele school zijn ingeschreven. Dat stemt toch tot nadenken.

U hebt een samenwerkingsprotocol in de steigers gezet tussen de gemeenschappen om engagementen en afspraken vast te leggen om de controle op de leerplicht in Brussel te verscherpen. De eerste stap – het akkoord tussen u en minister Dupont – was natuurlijk noodzakelijk. Een volgende stap was dat echter evenzeer. Daarbij gaat het om de medewerking van de minister-voorzitter van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de negentien burgemeesters, waar hij toezicht op houdt, om via hun diensten, via de schoolgemeenschappen die van de gemeenten afhangen, maar zeker ook via de lokale politiediensten een daadwerkelijke controle te kunnen uitvoeren.

Mijnheer de minister, ik zou vooral een stand van zaken willen. Ik heb al gewezen op het maatschappelijk belang van de hele actie. Ik denk dat u met bekwame spoed de zaken vooruit helpt. Het is echter aangewezen dat er via de afspraken met minister Dupont en minister-voorzitter Picqué al dit schooljaar de stap wordt gezet om de eerste controles uit te voeren. Hoever staat het met het samenwerkingsprotocol tussen de gemeenschapsministers van Onderwijs en met de minister-voorzitter van het hoofdstedelijke gewest en de negentien burgemeesters? Ik weet niet of u alleen gesprekken hebt gevoerd met minister-voorzitter Picqué en hij dan met de negentien burgemeesters, dan wel of u ook met hen contacten hebt gehad. Zoals ik al eerder heb gezegd, spreekt het voor zich dat de medewerking van minister-voorzitter Picqué en van de negentien burgemeesters cruciaal is om de strijd tegen het schoolverzuim te laten slagen.

Het doet me plezier dat minister-voorzitter Picqué ondertussen niet bij de pakken is blijven zitten. Hij heeft zich op zijn beurt voorgenomen een overleg met alle betrokkenen, inclusief de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) te organiseren. Dit bericht dateert van begin september 2008. Mijnheer de minister, bent u hiervan op de hoogte? Wordt u van de verdere stappen in het overleg op de hoogte gehouden? Wat zijn eventueel de eerste resultaten van dit overleg?

Hoe zit het met de oprichting van de gemeenschappelijke cel die de controles op het schoolverzuim en het spijbelen daadwerkelijk moet uitvoeren?

We kennen de eerste cijfers al. Ik heb er daarnet al naar verwezen. Het gaat om ongeveer 6000 kinderen. Denkt u dit getal nog in de loop van dit schooljaar te kunnen terugdringen? Zullen al een aantal controles worden uitgevoerd om de noodzakelijke strijd tegen schoolverzuim en tegen spijbelen te kunnen aanvatten en op termijn ook te kunnen winnen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik zal niet op de antecedenten van het dossier ingaan. Ik denk dat de heer Gatz die goed kent.

Ik ben het alvast eens met de stelling dat de medewerking van de gemeenten cruciaal is voor het welslagen van de aanpak van het absolute schoolverzuim in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Onder 'absoluut' schoolverzuim versta ik het feit dat bepaalde kinderen gewoonweg niet zijn ingeschreven. Ze zijn volstrekt niet in het schoolstelsel aanwezig.

Ik ga dan ook graag in op het voorstel van minister-voorzitter Picqué van 4 juli 2008 om alle partners, gemeenten, gemeenschappen en gewest, rond de tafel te brengen om concrete afspraken met betrekking tot dit onderwerp te maken. Op woensdag 24 september 2008 hebben mijn medewerkers voor het eerst sinds het einde van het zomerreces met de raadgevers van minister Dupont en van minister-voorzitter Picqué vergaderd om dit overleg voor te bereiden.

Het samenwerkingsprotocol kan, op enkele details na, als volledig worden beschouwd. Zodra het is gefinaliseerd, zal het het voorwerp van ondertekening vormen. Ik verwacht dat die ondertekening halverwege november 2008 zal plaatsvinden.

Vorig jaar heeft de minister-voorzitter van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zich voorgenomen om met alle betrokkenen overleg op gang te brengen over de aanpak van het spijbelen en van het absoluut schoolverzuim in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Op 22 mei 2008 is dit initiatief toegelicht. Mijn kabinet en mijn administratie waren tijdens deze toelichting vertegenwoordigd. De vergadering was zinvol omdat alle betrokkenen voor het eerst samen rond de tafel zaten. Dit was voor alle participanten een eerste gelegenheid om de klemtonen van het eigen beleid op de agenda te plaatsen.

Er is vooral toelichting gegeven bij de mogelijkheden om een beroep te doen op de waakzaamheidscellen die in de scholen van de verschillende gemeenten zijn opgericht. Die cellen zijn bedoeld om het spijbelen terug te dringen. Tijdens de vergadering heeft mijn medewerker erop aangedrongen dat deze cellen ook in het kader van het absoluut schoolverzuim taken zouden kunnen uitvoeren. Die vragen zijn nadien, in het kader van het overleg tussen minister Dupont, minister-voorzitter Picqué en mezelf, verder besproken.

Het protocol dat tussen beide ministers van Onderwijs zal worden afgesloten, zal trouwens met een addendum worden aangevuld. In dit addendum zullen de Brusselse burgemeesters er zich door middel van een engagementsverklaring toe engageren de procedure betreffende de controle op de leerplicht in Brussel te volgen.

In het kader van het samenwerkingsprotocol en van de gezamenlijke controle op de leerplicht in het Brusselse

Hoofdstedelijke Gewest zullen minister Dupont en ikzelf een gemeenschappelijke cel oprichten. Deze cel zal uit ambtenaren van onze beide administraties bestaan. De gemeenschappelijke cel zal de naleving van de leerplicht in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest controleren en zal met de ondertekening van het samenwerkingsprotocol officieel het daglicht zien.

Dit betekent evenwel niet dat onze administraties tot nu toe niet actief zijn. Ze bereiden momenteel al de gezamenlijke leerplichtcontrole voor, en werken samen aan een draaiboek betreffende de leerplichtcontrole in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Wat de eerste cijfers inzake de gezamenlijke leerplichtcontrole betreft, wil ik erop wijzen dat de controle van de leerplicht in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, net zoals in Vlaanderen en in Wallonië, in verschillende stappen verloopt.

Eerst zullen we aan de hand van onze eigen databanken nagaan op welke wijze de Brusselse kinderen en jongeren aan de leerplicht voldoen. De vraag is of ze in een gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling van de Franse Gemeenschap of van de Vlaamse Gemeenschap zijn ingeschreven. Hebben ze, indien dit niet het geval is, een aanvraag voor huisonderwijs ingediend of eventueel een tijdelijke of permanente vrijstelling van de leerplicht gekregen?

De ouders van leerplichtige jongeren waarvan we geen enkel spoor terugvinden, zullen een brief van de gemeenschappelijke cel ontvangen. In die brief vragen we hen om aan de cel door te geven op welke wijze hun kinderen aan de leerplicht voldoen. Indien ze niet aan de leerplicht voldoen, zal hen worden gevraagd zich zo snel mogelijk in orde te stellen.

Vervolgens laat de gemeenschappelijke cel de Brusselse gemeenten weten welke jongeren niet aan de leerplicht voldoen en wiens ouders de brief niet hebben beantwoord. Hierop zullen de gemeenten nagaan of al dan niet aan de leerplicht is voldaan. De dossiers van leerplichtigen waarin onvoldoende garanties betreffende de naleving van de leerplicht zijn opgenomen, zullen door de gemeenschappelijke cel aan het parket worden overgemaakt.

De eerste cijfers zullen pas na het doorlopen van al deze stappen bekend zijn. De dossiers waaruit duidelijk blijkt dat de ouders onwillig zijn om aan de leerplicht te voldoen en de dossiers van leerplichtigen die, na het doorlopen van heel de procedure, geen afdoende verklaring bevatten, zullen zeker naar het parket worden gestuurd.

Ik ga ervan uit dat dit niet sneller dan tegen het einde van het schooljaar 2008-2009 kan worden afgerond. Het gaat hier om veel meer dan de vingeroefening van vorig

jaar. Toen hebben we enkel een aantal databanken naast elkaar gelegd en vastgesteld dat we van 6000 jongeren niet konden terugvinden of ze in het Nederlandstalig of het Franstalig onderwijs waren ingeschreven. Dat hoge cijfer had, zo dachten we, ook te maken met fouten in de databank. We hebben die resultaten dus niet gebruikt om ouders aan te schrijven of zo.

Ik ga ervan uit dat de kwaliteit van onze oefening ondertussen is verbeterd en ik hoop dat we niet dergelijk hoog startcijfer zullen hebben. Als die kwaliteit er is, kunnen we de volgende stappen zetten en beginnen met het aanschrijven van ouders en eventueel ook met het benaderen van de gemeenten en het parket. Ik ga ervan uit dat het cijfer van 6000 niet opnieuw opdrukt. Dat cijfer was het resultaat van een eerste vingeroefening. Een echte uitzuivering is niet gebeurd, enkel een controle van het matchen van de databanken. Wellicht zijn we het slachtoffer van onvolkomen gegevens in de databanken.

Ik durf nu niet zeggen welk cijfer we als relevant zullen weerhouden. Ik hoop wel dat we u daarover nog voor het einde van het schooljaar informatie zullen kunnen verschaffen. U hebt gelijk dat dit voor het Brusselse onderwijsbeleid een zeer belangrijke zaak is. We moeten dat probleem onder controle krijgen.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik dank de minister voor het antwoord. Ik heb nog drie punten. Ik denk dat het mogelijk moet zijn dat u ons de inhoud van het protocol kunt meedelen als het protocol in november is geredigeerd.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is zo.

De heer Sven Gatz: U had het ook over waakzaamheidscellen die in een aantal Brusselse gemeenten actief zouden zijn. Het is natuurlijk van groot belang dat die cellen in elke gemeente even grondig te werk gaan. We zullen dat goed moeten opvolgen.

Ten slotte heb ik begrepen dat u, om deze machine operationeel te maken, tot het einde van dit schooljaar wilt 'droog draaien'. Er moeten natuurlijk verschillende stappen worden gezet, van de vaststelling van schoolverzuim door de gemeenschappelijke cel tot en met een initiatief van het parket. Ik neem evenwel aan dat het mogelijk moet zijn dat de machine vanaf het volgende schooljaar helemaal operationeel is.

Minister Frank Vandenbroucke: Meestal ben ik voorzichtig, maar hier wil ik toch zeggen dat zelfs meer dan dat mogelijk moet zijn. Ik ga ervan uit dat het stappenplan dat we nu uitrollen ertoe leidt dat we nog dit schooljaar een volledige ronde draaien, zodat we tegen het einde van het schooljaar beschikken over de

gegevens over jongeren die echt een probleem met de leerplicht hebben. We willen die informatie dan gebruiken, ook in contacten met de gemeenten, die dan op hun beurt vaststellingen moeten doen, en eventueel ook in de contacten met de parketten.

We zullen dus niet louter ‘droog draaien’, zoals u zegt. Ik ga ervan uit dat we nu ook echt actie zullen ondernemen. Helemaal zeker ben ik natuurlijk niet, want het is niet uitgesloten dat er nog kinderziektes opduiken, maar ik hoop dat dit niet gebeurt. Ik wil dat dit systeem al effectief wordt toegepast en ook al corrigerende effecten zal hebben.

U hebt gelijk dat dit een stedelijk probleem is, dat zich ook elders voordoet. Het heeft te maken met verminderde sociale controle, meer sociale problemen en soms ook marginalisering en vervreemding van mensen. Dergelijke aanpak is dus echt wel nodig.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de individuele toezegging voor werknemers die overstappen van de privésector naar het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in 2004 heeft de federale regering in het kader van de wet van 28 april 2003 over de aanvullende pensioenen (WAP), die mee onder impuls van de toenmalige minister van Werk is tot stand gekomen, een regeling uitgewerkt waarbij de werknemer die verandert van werkgever en die van zijn nieuwe werkgever geen aanvullende pensioentoezegging heeft, van deze werkgever kan eisen dat op zijn loon een inhouding gebeurt die als eigen bijdrage voor een individueel verder te zetten pensioentoezegging wordt gestort. Het gaat dus over een inhouding op het nettoloon.

Het recht ontstaat zodra men ooit bij een vorige werkgever gedurende minstens 42 maanden een collectieve aanvullende pensioentoezegging heeft genoten. De storting van de ingehouden bijdrage kan gebeuren bij verschillende actoren: een verzekeraar, een voorzorgsinstelling of een instelling voor bedrijfspensioenen. Zoals voor andere aanvullende pensioenen voor werknemers kan dit contract niet worden afgekocht voor men de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt – u kent de technische aspecten ongetwijfeld veel beter dan ik. Het werkveld stuurt echter signalen uit dat werknemers die overstappen van de privésector naar

het onderwijs moeilijkheden ondervinden om van deze regeling gebruik te maken.

Mijnheer de minister, kunnen werknemers die van de privésector naar het onderwijs overstappen van de regeling gebruik maken om een inhouding te laten verrichten voor een aanvullende pensioentoezegging, zoals dit is geregeld in de WAP? Geldt deze mogelijkheid ook voor werknemers die ten gevolge van de wijzingen aan de regeling van de basiseducatie overstappen van de privésector naar het onderwijs? Als de werknemers die overstappen van de privésector naar het onderwijs niet kunnen gebruik maken van deze regeling, voorziet u dan in maatregelen opdat werknemers die de overstap maken hier in de toekomst wel gebruik van kunnen maken?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, deze vragen gaan over de concrete toepassing van artikel 33 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingsstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid. Momenteel is de overstap van werknemers uit de privésector naar het onderwijs op het vlak van het aanvullend pensioen inderdaad niet geregeld.

U bent zo vriendelijk geweest om eraan te herinneren dat ik de auteur ben van die wet. Maar hier, in mijn huidige functie, moet ik enige voorzichtigheid aan de dag leggen. Uit voormeld artikel kan niet met zekerheid worden afgeleid of het ook van toepassing is op de openbare sector en op het onderwijs en – als het antwoord positief zou zijn – of zowel statutaire als contractuele personeelsleden de toepassing van dat artikel kunnen vragen.

Ik ben daarom van plan om de federale regering komende informatie te vragen over het toepassingsgebied. Ik wil daar zelf geen uitspraak over doen, want dat valt een beetje buiten mijn bevoegdheid. De federale regering moet zich daar duidelijk over uitspreken. Naargelang het antwoord zullen we dan in onderwijs wel of niet de nodige maatregelen moeten nemen. Daarbij zal in ieder geval rekening moeten worden gehouden met de problematiek dat in onderwijs het derdebetalerssysteem geldt, waarbij niet de werkgever maar het ministerie van Onderwijs en Vorming de betalingen verricht.

Volledigheidshalve kan ik melden dat er voor de personeelsleden van de basiseducatie al wel een maatregel is getroffen. In de collectieve overeenkomst betreffende de basiseducatie van 30 juni 2008 is immers een bepaling opgenomen om de sector van de basiseducatie

te houden in het toepassingsgebied van de tweede pensioenpijler volgens de afspraken die zijn gemaakt in het Vlaams akkoord voor de non-profit/socialprofitsector van 6 juni 2005. Hierover wordt overlegd met Spaarfonds vzw. Daarbij wordt het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie aangeduid als het orgaan dat kan worden aangesproken voor de verdere operationalisering van het stelsel van de tweede pensioenpijler in de basiseducatie.

Na akkoord van Spaarfonds vzw zullen dan de nodige stappen worden gezet, zodat de opdracht tegenover de sector van de basiseducatie duidelijk is opgenomen in de beheersovereenkomst tussen Spaarfonds vzw en de Vlaamse Regering. Na 2010 volgt de sector basiseducatie de verdere afspraken die worden gemaakt voor de non-profit/socialprofitsector met betrekking tot het stelsel van de tweede pensioenpijler.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Ik dank de minister voor het antwoord. Ik ben verheugd dat hij al een aantal initiatieven heeft genomen voor de werknemers van de basiseducatie. Uit het antwoord leid ik ook af dat hij bij de federale regering zal aankloppen en het dossier op de voet zal blijven volgen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het is belangrijk om mensen uit de privésector aan te trekken, ook omdat er daardoor lesgevers komen die al werkveldervaringen hebben opgedaan en dus niet per se nog op stage moeten om ervaringen op te doen. Het probleem dat echter vaak opduikt is het gebrek aan waardering voor de anciënniteit die in de privésector is opgebouwd. Komt er op dat vlak nog beweging in het dossier?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Neen. Ik heb dat al enkele keren gezegd. Het is duidelijk dat er nood is aan een initiatief. De geplogenheden van het sociaal overleg in de onderwijssector vereisen dat elke oplossing moet gelden voor alle leerkrachten waarop de oplossing toepasbaar is. Het wordt zeer duur als we voor alle leerkrachten de anciënniteit in rekening moeten brengen die ze buiten het onderwijs hebben opgebouwd. Dat is eigenlijk niet betaalbaar. Dergelijke regeling selectief toepassen, bijvoorbeeld alleen voor de nieuwkomers in de onderwijssector, ligt heel erg gevoelig. Vooralsnog zit dat dossier dus vast.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van de proeftuinen in het onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van de proeftuinen

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de commissie is de evaluatie van de proeftuinen al meermaals aan bod gekomen. Daarbij is duidelijk geworden dat die evaluatie belangrijk is. Die evaluatie was gepland voor het einde van vorig schooljaar 2007-2008. Ter voorbereiding daarvan heb ik u daarover in april 2008 een vraag voorgelegd. In uw uitgebreid antwoord zei u toen dat de onderwijsinspectie een aantal onderzoeken zou verrichten, vooral met de bedoeling om na te gaan in welke mate de doelstellingen van de tijdelijke projecten ook worden gehaald en in welke mate de proeftuinen een invloed hebben op de ontwikkeling van talenten van de leerlingen.

Daartoe heeft de onderwijsinspectie een evaluatiekijkwijzer ontwikkeld. Eind augustus of begin september zou de inspectie een rapport met resultaten voorleggen. Ik ben daar zeer nieuwsgierig naar, want op basis daarvan kunnen we conclusies trekken.

Mijnheer de minister, is het rapport van de onderwijsinspectie intussen klaar? Zo ja, wat zijn de resultaten? Welke conclusies trekt u uit het rapport?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ook ik wil het nog even over de proeftuinen hebben. In de plenaire vergadering van 8 juli 2008 werden twee decreten betreffende tijdelijke projecten goedgekeurd. De tijdelijke projecten over onderwijsvernieuwing liepen op 31 augustus 2008 ten einde.

U stelde toen in de memorie van toelichting van een van die decreten dat diverse redenen het opportuun maken om een aantal van die projecten te verlengen. De redenen die u vermeldde, waren verwachtingen naar het verzamelen van meer beleidsinformatie en naar de noodzaak om de loopbaan van leerlingen over een lange periode te monitoren. U voorzag toen in een procedure om desgevallend een verlenging met drie schooljaren toe te staan. In tweede instantie zou

worden beslist welke concrete projecten waarvoor de verantwoordelijke reeds een aanvraag tot verlenging had ingediend, effectief geselecteerd waren.

Omwille van tijdsdruk bleek een en ander niet haalbaar. De meerderheid heeft toen een voorstel van decreet ingediend dat gelijktijdig werd besproken en goedgekeurd, en dat het mogelijk maakte om sommige van die projecten effectief voor drie jaar te verlengen. We vonden de lijst van die projecten in bijlage. Zij werd voorgesteld door een stuurgroep.

In deze commissie is al meermaals gevraagd naar de evaluatie van die projecten. Ook mevrouw Helsen verwees daar in haar vraag naar. Vorig jaar, op 1 juni 2007, vond een eerste tussentijdse evaluatie plaats van een reeks proefprojecten. Mijnheer de minister, u hebt al herhaaldelijk in uw antwoorden gezegd dat u die projecten graag met de leden van deze commissie zou evalueren. U wilt ons betrekken bij die evaluatie nog voor dit formeel in het parlement wordt bediscussieerd.

Intussen zijn een aantal projecten verlengd. Dat zal wellicht terecht zijn. Mijn fractie staat achter de methodiek van de proeftuinen, maar vraagt wel om een grondige evaluatie. Het is eigenaardig dat er reeds is besloten dat sommige proeftuinen moeten worden verlengd terwijl ze nog niet zijn geëvalueerd. Mijnheer de minister, is er intussen een evaluatie gebeurd van alle proeftuinen? Zo ja, wat zijn de resultaten daarvan? Zo neen, wanneer zal die evaluatie dan gebeuren? Zal het parlement, zoals u herhaaldelijk hebt aangekondigd, op de hoogte worden gebracht van die evaluatie? Zal er dan een discussie kunnen worden gevoerd over de resultaten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb bij vorige gelegenheden al gewezen op de betekenis van proeftuinen als hefboom voor vernieuwingen en op het belang dat we dan ook moeten hechten aan de evaluatie van deze proeftuinen.

De evaluatie bevindt zich intussen in de finale fase zodat we hierover weldra meer informatie zullen kunnen geven. U vraagt me nu al naar een stand van zaken. Ik tracht in mijn antwoord duidelijk te maken hoe ver het op dit ogenblik staat met deze evaluatie en welk realistisch perspectief kan worden geboden voor verdere bespreking.

Conform het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 werd de evaluatie van de tijdelijke projecten afgerond in de loop van de maand juni van het schooljaar 2007-2008, zijnde het laatste schooljaar van de projectperiode. Dit besluit bepaalt eveneens dat de inspectie haar verslag overmaakt aan de stuurgroep.

Zoals vermeld in artikel 11 van het besluit van 23 juni 2006 zal het geheel van de evaluatieresultaten en de daaruit voortvloeiende beleidsaanbevelingen het voorwerp uitmaken van een rapport, onder de verantwoordelijkheid van de stuurgroep, vermeld in artikel 9, dat aan mij, Vlaams minister bevoegd voor het onderwijs, zal worden bezorgd. Met het oog op een verantwoorde evaluatie ontwikkelde de inspectie een aangepast evaluatie-instrumentarium. Dit aangepaste instrumentarium moest niet alleen waarborgen dat het onderzoek op een juiste en verantwoorde wijze werd uitgevoerd, maar tevens dat alle inspecteurs op gelijkgerichte wijze tot een beoordeling kwamen. In die zin hanteerden ze een zogenaamde kijkwijzer.

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het rapport van de Onderwijsinspectie. In de loop van de laatste week van september 2008 zal de Onderwijsinspectie haar rapport voorleggen aan de stuurgroep. Het is dus niet mogelijk vandaag reeds inzage te geven in de resultaten, vermits het rapport mij nog niet heeft bereikt. Het is evident dat ik de passende conclusies zal trekken en nagaan hoe en in welke mate een aantal van deze conclusies eventueel beleidsmatig kunnen worden vertaald zodra ik in het bezit ben van het definitieve rapport.

Het lijkt mij evident dat de evaluatie van de proeftuinen het voorwerp kan uitmaken van een grondig debat met de parlementsleden.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik vind het belangrijk dat dit parlement nog tijdens deze legislatuur een aantal conclusies kan trekken. Deze legislatuur duurt niet zo lang meer, en u hebt het rapport nog niet ontvangen. Het is belangrijk om na te gaan of we ook tijdens de volgende legislatuur met deze werkwijze kunnen doorgaan.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik sluit me aan bij de opmerkingen van mevrouw Helsen. Wij hebben die proeftuinen in het leven geroepen. Ik denk dat heel deze commissie achter die manier van werken staat. Op een bepaald ogenblik moet er echter worden geland. Mijnheer de minister, ik wil u dan ook vragen naar een meer concrete timing. Eind september 2008 komt het rapport van de inspectie. Hoe lang zal het dan nog duren voor het rapport de verdere stappen die u hebt geschetst, heeft doorlopen?

Minister Frank Vandenbroucke: Dat durf ik niet zeggen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ontbreken van een studierichting Sport op bso-niveau

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, het studiegebied Sport wordt in Vlaanderen aangeboden binnen het aso en het tso. Dat gebeurt zowel in de topsportscholen als in het gewoon secundair onderwijs. Er bestaat echter geen studierichting binnen het bso die aansluit bij de richting Sport die wordt aangeboden in het aso en het tso.

Sommige leerlingen kiezen voor een sportopleiding omdat ze in de sportsector willen werken. Als zij er echter niet in slagen om dat op het niveau van het aso of tso te beëindigen, vinden zij geen studierichting die aansluit of verder bouwt op wat ze in de tweede graad van hun sportopleiding reeds hebben gehad. Deze leerlingen worden vooral doorverwezen naar een sociale studierichting of naar een kantooropleiding. Dat sluit echter niet aan bij hun interesses of bij datgene waarop zij zich hebben voorbereid.

Bovendien rijst er een bijkomend probleem. Als de leerlingen niet slagen in hun vijfde jaar secundair onderwijs, dan biedt het uitreiken van een B-attest geen enkele aansluiting om naar een volgend leerjaar over te gaan. In dat geval moet de leerling het jaar dus overdoen, ook al is dat geen goede oplossing.

Bij het doorverwijzen wordt sommige leerlingen aangeboden om over te schakelen naar het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Die stap ligt nog moeilijker. Leerlingen kiezen niet altijd voor tewerkstelling op de leeftijd van zestien jaar. Ik stel dan ook vast dat een aantal leerlingen voor een heel moeilijke keuze wordt geplaatst waardoor ze gedemotiveerd kunnen geraken.

Het merendeel van de leerlingen slaagt binnen het aso of tso, maar een aantal moet na de tweede graad overschakelen naar een andere, niet aansluitende studierichting.

Mijnheer de minister, erkent u dit probleem? In welke mate overweegt u een oplossing zodat die leerlingen in het bso de derde graad kunnen afwerken binnen de richting die ze hebben gekozen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Het is geen algemeen principe en ook niet wenselijk dat tegenover elke tso-richting een bso-richting moet staan. Enerzijds vraagt de arbeidsmarkt niet dat het opleidingsaanbod in beide onderwijsvormen identiek is. Anderzijds mag het bso niet

worden geconcipieerd als een opvangnet voor leerlingen die, om welke reden en op welk leerjaarniveau dan ook, de overstap vanuit het tso willen maken. Dat zou trouwens het watervalstelsel in de hand werken.

Het feit dat de thans vigerende regelgeving op de toelatings- en overgangsvoorwaarden vrij flexibel is in studieovergangen, zelfs tot binnen de derde graad, en het feit dat in het eerste leerjaar van de derde graad tso clausulering voor aso, tso, kso mogelijk blijft, doen daar op zich geen afbreuk aan. Een beslissing tot clausulering door de delibererende klassenraad moet overigens steeds worden gekoppeld aan een onderzoek naar effectieve doorstroommogelijkheden.

De overheid heeft twee instrumenten ontwikkeld die aan eventuele leemten in het opleidingsaanbod een einde moeten stellen. Een dergelijk aanbod is geen statisch gegeven, maar moet zich lenen tot actualisering en bijsturing waar nodig. Arbeidsmarktgerichte, maatschappelijke, technologische en andere ontwikkelingen gaan immers niet aan onderwijs voorbij.

Een eerste maatregel bestaat erin dat alle studiegebieden van het secundair onderwijs een voor een gescreend worden met het oog op toevoeging, omzetting of opheffing van bestaande opleidingen. Deze ingreep zal periodiek herhaald worden. Het updaten gebeurt in nauw overleg met externe deskundigen en afgevaardigden van het onderwijsveld. Het beslissingsniveau ligt bij de Vlaamse Regering.

Een tweede maatregel houdt in dat elke organisatie of persoon, al dan niet behorend tot de onderwijswereld, een voorstel van nieuwe opleiding kan voorleggen. De onderzoeks-, advies- en beslissingsprocedure is vergelijkbaar met bovenstaande. In het belang van alle betrokkenen gelden bij deze procedure strakke termijnen.

Het studiegebied Sport werd het voorbije schooljaar aan een screening onderworpen. De Vlaamse Regering heeft op 30 mei 2008 bij besluit haar fiat gegeven aan de resultaten van die screening. Behoudens een topsportopleiding worden in het bso geen andere sportopleidingen ingevoerd. Elke opleiding moet perspectieven bieden op vervolgonderwijs of tewerkstelling. In die zin is de sportopleiding in het aso gebaseerd op een wetenschappelijke benadering van sport met cognitieve aspecten in het kader van verdere studies. In het tso is die gebaseerd op sportbegeleiding en -animatie in verschillende vormen. Ik ben nadrukkelijk van mening dat derdegraadsstudierichtingen binnen het bso ten minste deels moeten leiden naar door sectoren erkende kwalificaties op de arbeidsmarkt. Is dat niet het geval, dan kunnen we leerlingen geen arbeidsmarktperspectieven garanderen.

Ook op het vlak van succesvol doorstromen naar het hoger onderwijs, wat overigens nooit de loutere

doelstelling van bso-studierichtingen is, kunnen we hier te weinig perspectieven bieden. Gezien het profiel van het bso is een dergelijke invulling van sport in die onderwijsvorm dus niet haalbaar. Een invulling met louter sportbeoefening voor niet-topsporters kan uiteraard niet het doel op zich zijn van een studierichting van het secundair onderwijs.

Deze argumentatie gaat eveneens op voor een eventuele bso-opleiding Sport en Service, los nog van de vraag wat onder service precies moet worden verstaan en welke valabele band er tussen service en sport kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, u stelt dat u het niet echt noodzakelijk vindt dat een bepaalde studierichting die wordt aangeboden binnen het aso en – waar we vooral naar moeten kijken – het tso, ook in het bso wordt aangeboden. Persoonlijk ken ik weinig studierichtingen waarvoor dat niet het geval is. De meeste opleidingen die worden aangeboden binnen het tso kennen ook een verlengde in het bso. Er is wat dat betreft ook een goede overschakelingsmogelijkheid. De enige leemte die ik ken, is die met betrekking tot Sport.

U stelt dat er een screening van de sportrichtingen is gebeurd en dat er mogelijkheden zijn om vragen te stellen voor het inrichten van nieuwe opleidingen. In het verleden zijn er al vragen gesteld, waar niet op is ingegaan. Er is dus geen goedkeuring voor dergelijke opleidingen.

In de realiteit stellen we vast dat de leerlingen die een tso-opleiding Sport gevolgd hebben, en die daarna naar een andere bso-opleiding – meestal Kantoor of Persoonszorg – zijn doorgestroomd in een aantal gevallen achteraf tewerk worden gesteld in de sportsector omdat ze daar een bijzondere interesse voor hebben.

U stelt de vraag of er voldoende perspectief is op de arbeidsmarkt. Voor de ondersteunende taken, de dienstverlening binnen de sector, kunnen er wel opdrachten worden vervuld door deze jongeren. Het kan dan wel zinvol zijn. Door de hele ontwikkeling die we de afgelopen jaren binnen de vrijetijdssector gekend hebben, is er toch wel een aanbod. De scholen die de tso-opleiding inrichten, kunnen aantonen dat er in hun regio tewerkstellingskansen zijn, dat de jongeren achteraf werk vinden, maar dat ze niet echt een gepaste opleiding hebben gevolgd. De laatste jaren hebben ze ook gedemotiveerd les gevolgd omdat ze datgene waarvoor ze hebben gekozen niet kunnen afwerken. Voor deze jongeren moeten we toch wel voor een beter aanbod kunnen zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Ik zou me graag even aansluiten bij de vraag van mevrouw Helsen. Het tso en aso richten zich in de eerste plaats vooral op sportrichtingen, en bso op animatie en dergelijke. Ik ken mensen die deze tso-opleiding volgen, maar die helemaal geen oog hebben voor een dergelijke toekomst. Ze zien die opleiding bijvoorbeeld als een voorbereiding op de politieschool. Daarvoor moeten ze inderdaad heel wat vakken volgen die ze in feite niet meer kunnen gebruiken in de verdere politieschoolopleiding. In dat kader kan misschien wel een minder zware afdeling in het beroepsonderwijs overwogen worden. En ik denk dat we toch heel wat politiemensen nodig zullen hebben in de toekomst.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de ondersteuning aan drugspreventieprojecten

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, Vlaams minister van Volksgezondheid Vanackere kent het preventieprogramma Unplugged van De Sleutel een subsidie van 140.000 euro toe. Unplugged is een preventieprogramma dat jongeren van het secundair onderwijs weerbaar moet maken ten aanzien van tabak, alcohol en drugs. Door middel van interactieve trainingen van leerkrachten, leerlingen en ouders in de scholen is het de bedoeling het aantal jonge gebruikers drastisch te doen afnemen.

Mijnheer de minister, dit is al de tweede keer dat minister Vanackere een pakket uitdeelt in de scholen. Is deze beslissing in overleg met Onderwijs gebeurd? Welke bijdrage wordt van de minister van Onderwijs verwacht ter ondersteuning of aanvulling van het preventieprogramma Unplugged? Unplugged rekent op leerkrachten. Valt dit dan onder hun reguliere bijscholing of komt dat er nog eens bovenop? Bent u van mening dat leerkrachten of scholen écht in staat moeten zijn een antwoord te formuleren op alle maatschappelijke vragen? Daar begint het stilaan toch wel op te lijken. Dreigt hun fundamentele opdracht, de kennisoverdracht, niet in het gedrang te komen als ze al deze zaken er nog bij moeten nemen?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Collega's, mevrouw Martens stelt dat leerkrachten echt in staat moeten zijn om een antwoord te formuleren op de maatschappe-

lijke vragen. Er wordt niet gevraagd dat men antwoorden kan geven. Het is wel heel belangrijk dat leerkrachten, die naast de kinderen staan, hun ogen openen en signalen opvangen, zodat ze kunnen doorverwijzen. Ik geloof niet dat het de taak is zelf oplossingen te bieden. Ze hebben vooral de functie door te verwijzen naar bevoegden. De opleiding in en de contacten met dergelijke preventieprojecten kunnen dan heel belangrijk zijn.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Martens stelt een beetje verbouwereerd vast dat minister Vanackere nu al een tweede keer een pakket uitdeelt in de scholen.

Om een en ander in de juiste context te plaatsen, zou ik willen verwijzen naar de intentieverklaring over gezondheidsbevordering bij schoolgaande kinderen en jongeren die ik op 27 januari 2006 onder meer met de minister bevoegd voor Volksgezondheid ondertekende. Onderwijs werd op de volgende manier betrokken bij de stappen die voorafgingen aan het uitdelen van het pakket Unplugged in de scholen.

Ten eerste nam Onderwijs deel aan de gezondheidsconferentie over tabak, alcohol en drugs, die op 23 en 30 november 2006 plaatsvond. Op de conferentie werden de strategieën besproken die belangrijk zijn om in onderwijs met kinderen en jongeren te werken rond tabak, alcohol en drugs. Een van die strategieën ging over het trainen van sociale vaardigheden van kinderen en jongeren. Evidence based onderzoek, de vertrekbasis om strategieën op gezondheidsconferenties voor te stellen, toont aan dat het trainen van sociale vaardigheden de grootste impact heeft op het reduceren van drugsgebruik. Het trainen van sociale vaardigheden als strategie om drugsgebruik tegen te gaan, werd op de gezondheidsconferentie positief onthaald.

Ten tweede werkte op basis van de verschillende conclusies uit de gezondheidsconferentie een door minister Vanackere samengestelde werkgroep aan een actieplan. De voorzitter van de werkgroep stelde in december 2007 dit actieplan voor aan de commissie gezondheidsbevordering van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). De leden van de commissie gezondheidsbevordering kregen de gelegenheid om daarop te reageren.

Ten derde werd in voorbereiding op de uitvoering van het actieplan een projectoproep gelanceerd. Ook over de oproep aan projectindieners werden de leden van de commissie gezondheidsbevordering op de hoogte gebracht. Minister Vanackere maakte uiteindelijk een selectie uit de projectaanvragen, en Unplugged kwam daar uit.

Voor het antwoord op uw vraag over de bijdrage die van de minister verwacht wordt, kan ik kort zijn: geen. Ik verwijs hiervoor opnieuw naar de afspraken die in het

kader van de intentieverklaring over gezondheidsbevordering op scholen werden gemaakt. Daarin staat te lezen dat de minister bevoegd voor Volksgezondheid zorgt voor subsidies voor partnerorganisaties en de minister bevoegd voor Onderwijs voor de kosten verbonden aan informatieverstrekking voor onderwijsactoren.

De training van leerkrachten valt onder de reguliere bijscholing en sluit aan bij het gezondheidsbeleid van scholen. Daarin stelde ik dat scholen een gezondheidsbeleid op maat van hun leerlingen zouden ontwikkelen. Rekening houdend met het thema waaraan ze wil werken, kiest de school eigen doelstellingen en werkt ze in het kader daarvan acties uit. Scholen kunnen ervoor kiezen om in het kader van het werken rond drugspreventie met Unplugged aan de slag te gaan, maar zijn daartoe niet verplicht.

Mevrouw Martens, uw vierde en vijfde vraag zou ik liefst samen behandelen. Scholen moeten niet al die zaken waar u naar verwijst er 'nog eens bijnemen'; ze werken daar namelijk al aan. De thema's waarrond op school gewerkt wordt, zijn door de overheid vastgelegd in eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De eindtermen en ontwikkelingsdoelen willen alle jongeren gelijke kansen geven voor hun persoonlijke ontwikkeling en hun maatschappelijk functioneren. Een gezonde, actieve en veilige leefstijl is de basis voor een kwaliteitsvol leven. Daarom is het belangrijk dat scholen daar aandacht voor hebben.

Scholen hebben voor het werken rond de vakoverschrijdende eindtermen, waaronder het thema valt dat vandaag ter sprake komt, een inspanningsverplichting en geen resultaatsverbintenis. Dat betekent echter niet dat we scholen niet mogen aanspreken op de te leveren inspanning. Ik onderschat ook niet de opdracht waarvoor de scholen staan en wil hen daar zoveel mogelijk in ondersteunen. De kunst is dus om de verschillende thema's die op de school worden afgevuurd niet te zien als een bedreiging van de fundamentele opdracht van scholen, maar die hierin te integreren om zo mee te werken aan de ontplooiing van gezonde volwassenen die zich goed in hun vel voelen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik ken het project Unplugged nogal goed. Ik zou de commissieleden aanraden er kennis van te nemen. Het is een project waarbij wordt gewerkt met heel jonge kinderen. Men wacht dus niet tot het moment dat ze niet meer vatbaar zijn voor projecten. Men informeert ze heel vlug over mogelijkheden, over het feit dat ze nee kunnen zeggen tegen bepaalde aanlokkelijke voorstellen. Daardoor hebben ze toch een zekere weerbaarheid. Dat kan vandaag toch heel belangrijk zijn.

Misschien moeten we met de collega's van Welzijn nagaan of we bij gelegenheid een voorstelling van Unplugged kunnen organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Ik begrijp uw redenering. Ik denk echter dat het nog altijd de ouders zijn die de grootste rol spelen bij de opvoeding.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik heb er geen moeite mee dat u de ouders als een van de eerste partners ziet. Ik zou aanraden dat men in de scholen bijvoorbeeld avonden organiseert voor de ouders om Unplugged voor te stellen. Dat is de beste manier om de ouders daarover te informeren. Oudercomités hebben ook hun taak te vervullen. Ze zullen zelf ook wel het beste weten wat ze in de scholen moeten organiseren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Dominique Guns aan de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gesubsidieerde leeftijd en het aanbod in het deeltijds kunstonderwijs richting Muziek

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, in het deeltijds kunstonderwijs kunnen leerlingen vanaf 8 jaar een muziekopleiding volgen. Deze opleiding is gebaseerd op algemene muzikale vorming, samenzang en vanaf het tweede jaar op het leren bespelen van een instrument. Voor deze gesubsidieerde opleiding betalen de leerlingen, of beter gezegd de ouders, op jaarbasis ongeveer 50 euro inschrijvingsgeld. Dat bedrag kan wel verschillen van muziek-scholen tot muziekscholen.

Naast deze klassieke vorming die het deeltijds kunstonderwijs aanbiedt, zijn er nog andere succesvolle leermethodes voor muziek. Een daarvan is de befaamde Suzuki-methode. Deze methode is in het midden van de twintigste eeuw in Japan ontwikkeld door de heer Shinichi Suzuki. Hij merkte op dat kinderen hun moedertaal erg vlug aanleren en dat ze door dagelijkse herhalingen en oefening praktisch nooit een kans op mislukking hebben. Bovendien worden ze door de ouders steeds verbeterd.

Hij heeft met succes geprobeerd die formule te gebruiken bij de muziek en het aanleren van een instrument. Zijn methode berust op het principe van natuurlijk leren. De methode benadrukt de belevenis van muziek op jonge leeftijd. De belangrijkste kenmerken van deze leer-methode zijn: jong beginnen, vanaf 4 jaar; veelvuldig muziek beluisteren; een instrument leren bespelen alvorens muzieknotatie te leren lezen; betrokkenheid van de

ouder(s), van wie heel veel inspanningen worden gevraagd, bij de studerende kinderen; een vast kernrepertoire; de combinatie van individuele les en groepsles. Meestal is er de ene week een groepsles en de andere een individuele les.

De Suzuki-methode kan in principe gebruikt worden voor het leren bespelen van elk instrument. De meest bekende zijn natuurlijk de viool, altviool en cello. Ze kan echter ook gebruikt worden voor de dwarsfluit, piano, gitaar en blokfluit.

Ik zal even toelichten waar ik mijn vraag om uitleg op baseer. Deze methode wordt door scholen vaak aan hoogbegaafde leerlingen aangeraden. De idee is dat die kinderen, indien ze muzieklessen volgen, de kans krijgen zich ook buiten de school te ontwikkelen. Bovendien wordt deze methode ook aangeprezen voor kleine kinderen die moeilijkheden ondervinden met bepaalde leermethodes.

Vanaf de leeftijd van acht jaar wordt alles gesubsidieerd. Onder die leeftijd is dat niet het geval. Het gaat hier echter om dure lessen. Ik heb hier alle respect voor. Ik beweer niet dat die lessen te duur zijn. Het gaat echter om ongeveer 300 euro per jaar. Hier komt nog eens de huur van de instrumenten bij. Dit schrikt veel ouders af, zelfs als de school van hun kinderen de Suzuki-methode aanbeveelt. Dit betekent dat deze methode voor de ouders met een hoger inkomen voorbehouden blijft.

Ik kan nu al vermoeden wat de minister op mijn vragen zal antwoorden. Op mijn eerste vraag zal hij antwoorden dat die datum ooit eens is vastgelegd en op mijn tweede vraag zal hij antwoorden dat er onvoldoende middelen zijn. Desondanks doe ik toch een poging.

Mijnheer de minister, waarom worden muziekopleidingen pas voor kinderen vanaf de leeftijd van acht jaar gesubsidieerd? Is het mogelijk te voorzien in subsidies voor kinderen die niet in aanmerking komen voor het klassiek onderwijs en bijgevolg vanaf de leeftijd van vier jaar een methode als de Suzuki-methode willen volgen? Bent u eventueel bereid na te gaan of uw budget in de loop van de komende jaren voldoende ruimte biedt?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, de meeste muziekpedagogen zijn het erover eens dat op jonge leeftijd met muziek starten heel wat voordelen biedt. Vooral jongeren die een professioneel niveau willen bereiken, moeten voldoende vroeg kunnen beginnen.

Er bestaat evenwel geen eensgezindheid over de vraag om welke leeftijd het dan precies gaat. In het

wetenschappelijk onderzoek naar de muzikale ontwikkeling van kinderen en naar talentontwikkeling in het bijzonder varieert de leeftijd tussen negen en zes jaar, of zelfs nog jonger.

Tijdens de besprekingen van Onderwijsdecreet II in 1990, het decreet dat de krijtlijnen van de huidige organisatie van het deeltijds kunstonderwijs vastlegt, is over de gelijkschakeling van de instapleeftijden voor muziek en voor beeldende kunst op zes jaar gediscussieerd. Dit was budgettair toen echter niet haalbaar.

Sinds vorig schooljaar 2007-2008 werkt de werkgroep inhoudelijke vernieuwing deeltijds kunstonderwijs aan voorstellen om de opleidingen in het deeltijds kunstonderwijs te actualiseren. Het is de bedoeling de sterke punten van het deeltijds kunstonderwijs te behouden, maar om ook beter op de verwachtingen van de jongeren en de volwassenen in te spelen. Dit geldt voor iedereen die zich als amateurkunstenaar wil ontwikkelen of die professionele ambities heeft.

Het rapport van deze werkgroep vormt in feite een tweeluik met het rapport van de Commissie Cultuur-Onderwijs en zal binnenkort worden afgerond. Ik zal dit rapport eerst intern met mensen van mijn kabinet en mijn administratie bespreken. In de loop van het najaar zal het aan het publiek worden voorgesteld. Ik ben uiteraard bereid over bepaalde zaken met het Vlaams Parlement van gedachten te wisselen.

Een van de uitdagingen van de werkgroep bestaat uit de hervorming van de muziekopleidingen. Kinderen starten nu op achtjarige leeftijd met een jaar algemene muzikale vorming. Tijdens dat jaar leren ze onder meer noten lezen. Pas in het tweede jaar starten ze met een instrument. De werkgroep heeft de mogelijkheden van een meer praktijkgerichte muziekopleiding bestudeerd. Hierbij zou de verwerving van theoretische en technische vaardigheden meer aan het instrumentonderricht worden gelinkt. Er zou ook meer aandacht aan de creativiteit en aan de affectieve beleving van de leerling worden besteed.

Een verlaging van de instapleeftijd tot zes jaar is tijdens de besprekingen aan bod gekomen. We moeten, vertrekkend vanuit de bevindingen van de werkgroep, op termijn tot een nieuw decreet met betrekking tot het deeltijds kunstonderwijs komen. Ik heb het hier dan wel over de volgende regeerperiode. We zullen op dat ogenblik nagaan of het zinvol en haalbaar is de instapleeftijd te verlagen.

De overheid kan in elk geval geen methode opleggen. Dat behoort tot de pedagogische vrijheid van de academies en van de leerkrachten.

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Blijkbaar heb ik deze vraag om uitleg iets te vroeg gesteld. Ik wist niet dat die werkgroep bestond.

Mijnheer de minister, wanneer zal die werkgroep zijn werkzaamheden afronden? Is het mogelijk ons de conclusies over te maken, of moeten we hier opnieuw een vraag om uitleg over stellen?

Ik vind in elk geval dat deze leermethode voor iedereen, ook voor degenen die professioneel muziek willen spelen, zou moeten openstaan.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Gaat het om het tijdstip?

Mevrouw Dominique Guns: Ja. Gaat het bijvoorbeeld om enkele maanden?

Minister Frank Vandenbroucke: Dat kan sneller. Ik durf dat echter niet met zekerheid te stellen. Zodra ik over de gegevens beschik, zal ik ze u overmaken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere aan de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over hoogbegaafdheid

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over mogelijke beleidsmaatregelen ten voordele van kinderen met een leervoorsprong

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, uit de resultaten van een onlangs aan de pers voorgestelde studie van de onafhankelijke denktank Itinera Institute blijkt dat hoogbegaafden ongeveer 2 tot 3 percent van de bevolking uitmaken. Naast deze kleine groep telt ons land ook 50.000 kinderen of 15 percent van de schoolgaande kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong van minstens een jaar op het vlak van taal en/of wiskunde. Uit het rapport blijkt echter dat deze groep in ons land niet het wenselijke onderricht krijgt.

Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong hebben, net als zwakke kinderen, aangepast onderwijs nodig. Algemeen wordt aangenomen dat het hier een luxeprobleem betreft en dat deze groep geen bijkomende begeleiding verdient. Het gaat hier evenwel om een kwetsbare groep. Ik herhaal graag de woorden van de minister: “Hoogbegaafdheid hoeft op zich geen probleem te zijn”.

Ik kan de minister echter verzekeren dat het pas lastig wordt als een kind zich nadien niet evenwichtig blijkt te ontwikkelen. Indien deze kinderen niet goed worden begeleid en niet voldoende aandacht krijgen, kunnen onderprestaties, storend gedrag en depressies of andere medische klachten het gevolg zijn.

Bovendien kunnen we door middel van aangepast onderwijs een maatschappelijke verspilling van talent bestrijden. Hoogbegaafden die hun potentieel ontwikkelen, bieden immers een grote meerwaarde aan onze kenniseconomie en aan de hele samenleving. Creativiteit is een van de kenmerken van hoogbegaafdheid. Als we het over innovatie hebben, hebben hoogbegaafden ons veel te bieden.

Uit de studie van het Itinera Institute blijkt dat België en vooral Vlaanderen met zijn huidige aanpak achterop hinkt. Wat een gepast beleid voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong betreft, doet ons land het volgens deze studie zelfs veel slechter dan Hongarije, Polen en Slovenië. Die landen besteden nochtans veel minder financiële middelen aan hun onderwijs.

In Vlaanderen wordt bovendien slechts 1 percent van de schoolpopulatie versneld. Dit betekent dat de leerling een jaar overslaat. In Wallonië gaat het om 2 percent en in Nederland om 4 percent.

Diverse experts en organen, zoals de Raad van Europa, de Verenigde Naties, de Nederlandse Onderwijsraad en dergelijke, dringen reeds meer dan tien jaar op vroege identificatie aan. Bij ons worden heel weinig kinderen op jonge leeftijd ontdekt. Voor de vroegtijdige opsporing van extra getalenteerde en van hoogbegaafde kinderen pleit het Itinera Institute voor een uitgebreide screening van alle leerlingen in de derde kleuterklas en het eerste leerjaar. Na die screening kan eventueel tot een versnelling met een jaar worden overgegaan. Een ander voorstel van de denktank betreft de oprichting van kangoeroeklassen per school of per scholengemeenschap. In die klassen kunnen de betrokken kinderen gedurende enkele uren per week samen met andere kinderen met een voorsprong studeren.

Mijnheer de minister, erkent u dat initiatieven voor de snellere en stelselmatige opsporing van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong en met hoogbegaafdheid zich opdringen? Zo ja, hoe wilt u dit uitwerken? Zo neen, waarom acht u dit niet nodig?

Stelt u structurele maatregelen in het vooruitzicht om het voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong of voor hoogbegaafde kinderen mogelijk te maken om tot een versnelde en aangepaste doorstroming doorheen het onderwijstraject over te gaan? Dit zou passen in het kader van de ‘gelijke kansen voor iedereen’.

De denktank Itinera Institute verwijst naar de bestaande kangoeroeklassen en wil dit initiatief per school of per scholengemeenschap uitbreiden. Kan ik een overzicht van de bestaande projecten en van de resultaten krijgen? Is een algemene invoering van dergelijke kangoeroeklassen, waar kinderen met een voorsprong enkele uren per week samen kunnen studeren, een mogelijk denkspoor? Zo ja, hoe zal dit gebeuren? Zo neen, waarom is dit niet het geval?

Zult u de opleiding van leerkrachten, centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), inspecties en andere betrokken actoren laten aanpassen om tot een beter begrip van en omgang met de problemen van deze slimme kinderen te komen? Zo ja, hoe zal dat gebeuren? Zo neen, waarom zal dat niet gebeuren?

Kan deze groep leerlingen alsnog in het door u vooropgestelde nieuwe leezorgkader worden opgenomen? Het is duidelijk dat een aanzienlijk aantal hoogbegaafden bijkomende zorg nodig hebben om gelijke kansen op een efficiënte schoolloopbaan te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, iedereen herinnert zich allicht dat de commissie voor Onderwijs op 8 november 2007 mijn voorstel van resolutie betreffende de begeleiding van hoogbegaafde kinderen (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 845/1-3*) heeft verworpen. Toen is als reden aangehaald dat deze problematiek in het grotere leezorgdossier moest kaderen. Uit de tot op heden gekende teksten van het leezorgdossier blijkt nochtans duidelijk dat er weinig tot geen aandacht zal worden besteed aan de zaken die ik in het voorstel van resolutie heb aangehaald.

Tijdens de bespreking van het voorstel van resolutie heeft de minister gesteld dat hoogbegaafdheid een plaats binnen de leezorg krijgt indien er sprake is van een bijkomende problematiek. Hier situeert zich volgens mij een knelpunt: ook een hoogbegaafd kind zonder bijkomend probleem vergt specifieke aandacht. Het gaat er niet enkel om bijkomende problemen te voorkomen, wat op zich mooi meegenomen is. Die kinderen hebben die aanpak gewoonweg nodig.

Ondertussen heeft het Itinera Institute op 16 september 2008 een studie voorgesteld. Mevrouw Demeulenaere heeft er al naar verwezen. In die studie staat het volgende te lezen: “Momenteel neemt de aandacht voor de

verspilde talenten in de vorm van hoogbegaafden die door de mazen van het klassieke onderwijs vallen enigszins toe. Toch kan men met bijna zekerheid stellen dat ook in het schooljaar 2008-2009 kinderen met ontwikkelingsvoorsprong niet het onderwijs zullen krijgen waarvoor het decreet basisonderwijs en diverse internationale verdragen nochtans garant zouden moeten staan. In dit rapport ontwikkelen we een alternatief dat fundamenteel berust op een systematische en vroege detectie. We tonen bovendien aan dat deze investering zich bijna onmiddellijk terugverdient zodat dralen in deze materie zelfs in tijden van budgettaire malaise onverantwoord lijkt.” Het leek me dan ook logisch opnieuw een vraag om uitleg over dit onderwerp in te dienen.

Het rapport biedt een beschrijving van de huidige toestand in Vlaanderen en maakt tevens een vergelijking met het buitenland. Ik zal niet herhalen wat mevrouw Demeulenaere daarnet al heeft verklaard. Ik stel enkel vast dat veel opmerkingen in het rapport gelijk lopen met de opmerkingen die ik in mijn voorstel van resolutie heb gemaakt.

Het nieuwe rapport schetst tevens de gevolgen van het huidige beleid voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Tijdens de hoorzitting hebben we getuigenissen over deze gevolgen gehoord. Het ging soms om schrijnende getuigenissen, zeker indien we ook naar het verslag van de tijdens de vorige legislatuur georganiseerde hoorzitting kijken.

Verder schetst het rapport een aantal beleidsaanbevelingen. Het maakt duidelijk dat een goede detectie en begeleiding meer dan een dubbele troef is. Momenteel wordt de leervoorsprong in haast geen enkele school systematisch getoetst. Ook hier duikt hetzelfde cijfer op. Blijkbaar kent en weet 15 percent van de kinderen al bij het begin van het schooljaar al wat de kinderen tegen het einde van dat schooljaar moeten kennen en weten. Dit is geen verwijt aan het adres van de scholen. Zij doen gewoon hun best. Het is gewoon een vaststelling.

Het rapport doorbreekt tevens een aantal clichés. De versnelling van hoogbegaafde kinderen zou asociaal zijn. Hoogbegaafdheid zou een luxeprobleem zijn. Kinderen met een leervoorsprong zouden door hun ouders worden gepusht. Het Itinera Institute stelt terecht dat onze hersenen onze enige grondstof zijn. Het is bijgevolg in tijden van mindere economische groei cruciaal net die talenten aan te boren die voor de nodige innovatie in de bedrijfswereld kunnen zorgen.

Mijnheer de minister, u hebt steeds de mond vol van ‘gelijke kansen’. Eigenlijk stoelt daar uw hele beleid op. De Vlaams Belangfractie heeft al herhaaldelijk gesteld dat dit gelijkheidsverhaal wel opgaat voor kinderen die langs onder uit de mand vallen, maar dat voor kinderen die er langs boven uitvallen – omdat ze sneller en

gemakkelijker leren dan anderen – weinig of geen aandacht is. Voor hen zijn er geen extra leerkrachten, geen extra middelen, geen systematisch beleid. Wat de scholen voor hen toch doen, gebeurt op vrijwillige basis, door enthousiaste leerkrachten, die steeds opnieuw het warm water moeten uitvinden.

Dit rapport toont duidelijk aan dat, wil men echt gelijke kansen voor alle kinderen realiseren, het hoog tijd wordt om een systematisch beleid voor deze doelgroep uit te werken. Bovendien is een efficiënte aanpak van deze problematiek perfect te rijmen met een aantal doelstellingen in het zo graag aangehaalde Verdrag van Lissabon.

Graag kreeg ik dus een antwoord op enkele vragen. Deze vragen lopen een beetje gelijk met die van mevrouw Demeulenaere. Bent u op de hoogte van het onlangs gepubliceerde rapport van het Itinera Institute? Bent u bereid om de aanbevelingen van deze studie – uiteraard na verder onderzoek – in beleidsmaatregelen om te zetten? Zo ja, welke en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb in het verleden, zowel in de huidige als in de vorige legislatuur, al heel wat vragen over deze problematiek gesteld. Ik ben dus verheugd dat het Itinera Institute in zijn publicatie van 16 september de zaak opnieuw tegen het licht houdt. Ik ben van oordeel dat een vroegtijdige opsporing heel belangrijk is, want deze categorie van leerlingen heeft gewoon meer uitdagingen nodig. Allerlei maatregelen zijn mogelijk, zoals versnel- of kangeroeklassen, uitdagingen naast of in de leerstof, parallelle opbouw enzovoort.

Het is echt wel nefast als men die kinderen aan hun lot overlaat, want dan zullen ze zich heel slecht in hun vel voelen en gaan ze zich vervelen – en dat laatste is nog het minste kwaad. Het is dus nuttig en nodig om aan deze categorie van leerlingen aandacht te besteden. Het is al gezegd, maar ik wil het nogmaals benadrukken: in de opleidingen voor leerkrachten moet het detecteren en het omgaan met deze problematiek voldoende aan bod komen. Daarom herhaal ik graag de vraag: hoe staat u tegenover de aanbevelingen in het rapport van het Itinera Institute?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, vooraf wil ik stellen dat ik het werkstuk van het Itinera Institute met als titel ‘Hoogbegaafden: een te ontginnen potentieel in België’ ken. Ik

ben tevreden met de aandacht die deze denktank aan onderwijs wil geven. Ik ben het ermee eens dat we in onze scholen aan deze jongeren, zoals aan alle jongeren, goed, uitdagend onderwijs moeten geven. Deze jongeren moeten dus een aandachtspunt zijn voor het beleid. Dat wil niet zeggen dat er voor deze jongeren aparte, specifieke beleidsmaatregelen moeten worden uitgewerkt. Ik ben ervan overtuigd dat deze jongeren reeds zeer goed worden gevat dankzij een goede zorgbreedte van de scholen.

Men vroeg me of ik u het eens ben met de aanbevelingen van dit rapport. Eerlijk gezegd: ik ben het minder eens met die aanbevelingen. Ze houden, met alle respect voor het geleverde werk, onvoldoende rekening met de realiteit van de scholen en met de maatschappelijke keuzes – zoals de autonomie van het onderwijs – die we hier in Vlaanderen en België inzake onderwijs lang geleden hebben gemaakt. Om een voorbeeld te geven: in het rapport staat het voorstel om ervoor te zorgen dat één op vijf scholen over ‘erkende expertise’ zou moeten beschikken. Dat is een vrij verregaande aanbeveling in het licht van de vrijheid van het onderwijs en de vrijheid van schoolkeuze in ons land.

We hebben in het recente verleden in dit huis al enkele malen over jongeren met hoogbegaafdheid gedebatteerd. We hebben het in het actualiteitsdebat op 18 oktober 2006 daarover gehad, en ook bij de besprekingen van de conceptnota Leerzorg is het thema aan bod gekomen (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1275/1 en 2*). Voor ik punt per punt inga op de gestelde vragen over de voorstellen van het Itinera Institute, wil ik het nog even hebben over de plaats van jongeren met hoogbegaafdheid in de leermatrix. Hoogbegaafde leerlingen situeren we in cluster 1. Dat zijn de leerlingen zonder stoornis. Dat wil niet zeggen dat we vinden dat scholen voor deze leerlingen niets moeten doen of dat deze leerlingen geen problemen – al dan niet tijdelijk – kunnen hebben. Ook voor cluster 1 kennen we immers een leerniveau II waarin preventie, differentiëren, compenseren en dispensereren een centrale plaats krijgen.

Met leerzorg maken we als overheid ook duidelijk dat differentiëren en dispensereren deel uitmaken van ‘goed gewoon onderwijs’. Zoals al vaker is gezegd, introduceren we daar niets nieuws mee: in de meeste van onze scholen is leerniveau II al heel sterk aanwezig. Dat wil dus zeggen dat scholen in hun breed zorgbeleid aandacht moeten hebben voor al hun jongeren – dus ook voor hun leerlingen met hoogbegaafdheid – en dat ze hun aanbod op deze jongeren moeten afstemmen.

Laat me even dieper ingaan op de ideeën die door het Itinera Institute naar voren worden geschoven. Het eerste idee is de verplichte screening, desnoods met een door de overheid opgelegd protocol. Eigenlijk blijf ik bij het standpunt dat we hebben ingenomen tijdens het actualiteitsdebat van 2006. We moeten attesteren en labelen, en

als we dat doen, moeten we dat goed doen. Niet voor niets introduceren we met het leerkader goede indicatoren en zullen we op langere termijn werken met protocollen, maar we moeten goed opletten voor het problematiseren van de thematiek. Hoogbegaafdheid leidt niet per definitie tot problemen die een probleem aanpak vereisen. We moeten vermijden dat scholen verzamelplaatsen van individuele attesten worden en dat al deze attesten leiden tot individuele benaderingen.

Een tweede idee is een opleiding in die materie van leerkrachten, CLB’s en inspecties. Ik denk dat er op dat vlak al heel wat gebeurd is. Zo zijn er de didactisch-pedagogische fiches in de werkmappen leerzorg over het omgaan met hoogbegaafde leerlingen die werden ontwikkeld door Die-’s-Lekti-kus vzw.

In het besluit van de Vlaamse Regering van 5 oktober 2007 betreffende het beroepsprofiel van de leraar wordt onrechtstreeks – we sommen eigenlijk geen concrete doelgroepen op in dat besluit – aangegeven wat we verwachten van leerkrachten in hun onderwijspraktijk. Daarbij benoemen we een aantal vaardigheden die leerkrachten moeten hebben en die in rechtstreekse relatie staan tot leerlingen met hoogbegaafdheid.

Een exhaustieve opsomming zou ons te ver leiden, maar ik som er toch enkele op. Ik geef een voorbeeld binnen typefunctie 1: de leraar als begeleider van leeren ontwikkelingsprocessen. Daar staat: de leraar kan “de beginsituatie van de lerenden en de groep achterhalen”, “doelstellingen kiezen en formuleren”, “in team leermiddelen kiezen, aanpassen en ontwikkelen”, “een adequate leeromgeving creëren met aandacht voor de heterogeniteit binnen de leergroep”, “omgaan met de diversiteit van de groep”. Een ander voorbeeld binnen typefunctie 3: de leraar als inhoudelijke expert. Daar staat: de leraar kan “de basiskennis van de leerinhouden, waaronder ten minste de ontwikkelingsdoelen en eindtermen, verbreden en verdiepen”.

We hebben dit besluit samen in het parlement bekrachtigd. De opgesomde vaardigheden zullen u vertrouwd zijn. In de informatiebrochure die we recent gepubliceerd hebben, geven we ook aan dat hoogbegaafde leerlingen hier gevat worden. Ik verwijs naar een citaat op bladzijde 26 over de problematiek van hoogbegaafdheid.

Een derde idee is de oprichting van kangoeroeklassen per school of scholengemeenschap voor bijvoorbeeld vier uur per week per graad. Voorwaarde is natuurlijk eerst detectie via screening om de juiste kinderen hieraan toe te wijzen.

We vinden dat scholen aandacht moeten hebben voor hoogbegaafde leerlingen, we zijn van mening dat scholen en leerkrachten dit ook kunnen, en we zijn zelfs

van mening dat scholen dat ook doen. Kangoeroeklassen inrichten kan een zinvolle methode zijn om in te spelen op de noden van sommige leerlingen, maar het is een methode. We gaan als overheid deze methode niet opleggen aan alle scholen, er zijn ook andere manieren om op een constructieve en zinvolle manier met deze jongeren om te gaan.

Mevrouw Demeulenaere, u vraagt een overzicht van de scholen die werken met kangoeroeklassen. Over zo'n overzicht beschikken we niet. Aan het hebben van kangoeroeklassen is geen financiering of subsidiëring verbonden. Bijgevolg wordt deze informatie niet systematisch opgevraagd aan onze scholen. Bovendien is kangoeroeklas een term die we in de regelgeving niet kennen. Het begrip is dus niet duidelijk gedefinieerd, waardoor we niet over eenduidige informatie beschikken.

Belangengroepen verzamelen op hun websites wel informatie over scholen die een aanbod hebben dat specifiek gericht is op hoogbegaafden. Bij deze aanbeveling zijn er ook nog een aantal deelaanbevelingen over het toekennen van gekleurde middelen, onder andere voor de begeleiding van jongeren die versneld worden, het wettelijk toelaten van halftijds huisonderwijs, een bemiddelingscommissie binnen het Lokaal Overlegplatform (LOP) over het inschrijvingsrecht specifiek voor deze leerlingen.

Het gaat hier niet over evidente maatregelen. Soms raken ze immers aan de fundamenten van ons bestel. Het zijn vaak veeleer aanbevelingen voor scholen dan voor een overheid. Zo kan het systematisch pretoetsen bij het aansnijden van nieuwe leerstof in een aantal gevallen wel zinvol zijn en kan een school ervoor opteren om dat te doen. Als overheid kunnen we dat moeilijk opleggen, als we dat al zouden willen.

Ik kom bij een vierde idee/ Hoewel versnellen geen doel op zich mag zijn, zouden we met een ernstig detectiebeleid vaker tot de weloverwogen beslissing overgaan om waar nodig een jaar te versnellen. Een eenvoudige rekenoefening toont aan dat op die manier het detectiebeleid zichzelf zou terugverdienen.

Zoals het onderzoek al aangeeft, zijn er in het basisonderwijs bijvoorbeeld al heel wat mogelijkheden. Er zijn vrij soepele leeftijdsbepalingen voor de inschrijving in kleuter- dan wel het lager onderwijs en we kennen eigenlijk geen jaarklassen meer.

De onderzoekers maken zich zorgen dat er minder versneld wordt dan pakweg vijftig jaar geleden. Het al of niet versnellen is een keuze van de school zelf en van de pedagogisch-didactische aanpak die men op school- en klasniveau verkiest. De regelgeving biedt vandaag de nodige mogelijkheden om lokaal een actief beleid te voeren met betrekking tot deze vraagstelling.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de minister, wat die screening betreft, vind ik het wat makkelijk om dit af te schuiven op de vrijheid van de onderwijsinstelling. Ik wil even verwijzen naar het Salamanca Statement van de VN dat het wel degelijk heeft over "early identification". Ik denk dat we iets zullen moeten doen om tegemoet te komen aan dat verdrag dat in Parijs is goedgekeurd.

Mijnheer de minister, u beweert dat het detectiesysteem wel goed is en dat de leerkrachten daarvan op de hoogte zijn. Het jaarverslag 2008 van de inspectie geeft aan dat de leerkrachten nog niet over voldoende middelen beschikken om die specifieke leerlingen te detecteren.

Ik wil ook even wijzen op het rapport van een zekere professor Heller, waarin staat dat ook scholen, samen met het gezin, belangrijk zijn voor het al dan niet ontplooiën van die specifieke talenten. Het zal je maar overkomen dat het gezin niet in staat is om zich toe te spitsen op de specifieke talenten van hun kinderen. De school zou dan de tweede terugvalbasis zijn.

U zegt altijd dat u 'lat gelijk wil leggen voor iedereen'. Ik denk dat die leerlingen dan echt wel nood hebben aan een vroege detectie om optimale kansen te krijgen, ook al hebben ze niet het geluk om de gepaste ouders te hebben. We laten nu een heel belangrijke groep aan de kant staan. We mogen die niet verloren laten gaan.

Ik zeg ook niet dat er een probleemaanpak moet zijn. Willen we iedereen gelijke kansen geven, moeten we beginnen met te zorgen voor een goed detectiesysteem. Dat heeft niets te maken met het problematisch maken van een situatie, wel met een goede opvolging in het later onderwijs.

U zegt dat het door de vrijheid van onderwijs mogelijk is zelf te kiezen om dergelijke initiatieven te nemen. Weinig mensen die hier rond de tafel zitten, zullen ontkennen dat er al heel wat last op de rug van de onderwijsverstrekkers ligt. De materie is al heel complex geworden. We kunnen dan toch niet vragen nieuwe middelen te ontwikkelen om te differentiëren zonder dat daarvoor een aansporing is. Die mensen verdienen toch wel meer dan leerzorgniveau I.

Daarenboven stelt men voor veel van die hoogbegaafde kinderen van in het begin een foute diagnose, zoals ADHD of autisme, terwijl ze helemaal niet bij die groep horen. Ze kunnen gewoon niet overweg met hun hoogbegaafdheid. Het is toch wel jammer dat we het zover hebben laten komen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, uw antwoord stelt me teleur. Ik heb u hier enkel horen herhalen wat u al zoveel keren gezegd hebt.

Minister Frank Vandenbroucke: U moet blij zijn dat ik consistent ben. Het omgekeerde zou verontrustend zijn.

Mevrouw An Michiels: Als al die opmerkingen van onze fractie zouden komen, kan ik aannemen dat die onder de tafel worden geveegd en dat er weinig rekening mee wordt gehouden.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat heeft er niets mee te maken.

Mevrouw An Michiels: Ze komen echter niet alleen van leden van deze commissie, maar ook van een, naar ik aanneem, te respecteren werkgroep als Itinera. De conclusie van die werkgroep is gelijkaardig. Het is dan ook wat gemakkelijk te zeggen dat u het niet eens bent met hun aanbevelingen of ideeën, want de maatregelen zijn niet evident.

Mijn vraag was niet te weten of u deze maatregelen zou omzetten, wel of u bereid bent ze te onderzoeken en na te gaan of er mogelijkheden zijn. Uit uw antwoord maak ik op dat u daar verder niets mee doet omdat ze niet mogelijk zijn. Het eerste idee is de verplichte screening. U zegt dat de overheid niets zal opleggen. Ik denk dat de overheid aan de scholen vraagt om een leerlingvolgsysteem op poten te zetten voor andere zaken. Ik zeg niet dat het heel eenvoudig is, maar met datzelfde leerlingvolgsysteem is het vrij makkelijk die kinderen te detecteren. Vooraleer men iets kan doen voor die kinderen, moet men wel weten om welke kinderen het gaat. Als we niet zoeken en iedereen maar zijn eigen definitie voorop laten stellen, dan komen we er niet.

De overheid kan wel een systeem vooropstellen om resultaten te bereiken. Ik heb die 15 percent aangehaald bij de bespreking van mijn voorstel van resolutie. Het komt nu weer terug. Er moet dan toch wel iets van aan zijn. Die mensen hebben dat percentage niet zomaar overgenomen uit een tekst die ik hier ooit heb geciteerd. Zoveel illusies maak ik me echt niet.

Over de kangoeroeklassen zegt u dat u ze niet zult opleggen aan de scholen. Dat is, denk ik, ook niet de vraag van deze commissie of van alle scholen. Uit de hoorzitting blijkt dat er een nood bestaat aan de kangoeroeklassen, dat ze zeer nuttig en zeer goed zijn voor die kinderen die erin terecht komen. Ook in dat geval stelt u dat u geen eenduidige definitie hebt over wat een kangoeroeklas nu juist moet zijn en dat u er dus niet verder mee gaat.

Een laatste punt gaat over het systematisch versnellen. Hier is al verscheidene keren gesteld dat er niet systematisch versneld moet worden, dat de zaak kind per kind bekeken moet worden. U zegt dat die mogelijkheid bestaat. Dat klopt, maar weer eens is het zo dat de ouders ervan op de hoogte moeten zijn. Dat zal wel lukken bij goedopgeleide ouders. Maar, zoals mevrouw Demeulenaere zei, er zijn ook kinderen die niet het geluk hebben ouders te hebben die daartoe in staat zijn of in een school zitten die niet goed weet hoe ze ermee moet omgaan. Ook daar zal men er huiverachtig tegenover staan en zal men die kinderen maar laten zitten. En dan kunnen we wel differentiëren, dispensereren en weet ik veel. Dat is echter geen oplossing voor een toch wel grote groep van kinderen. Mijnheer de minister, ik had graag iets meer openheid gehad om na te gaan wat er eventueel mee kan worden gedaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.